

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6927>

Number: 56 , p. 67-82, Spring III 2017

Yayın Süreci / Publication Process

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date - Yayınlanma Tarihi / The Published Date

16.01.2017

31.05.2017

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK HAZIRBULUNUŞLUK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

*DEVELOPMENT OF READINESS SCALE FOR TEACHING PROFESSION AND
DETERMINATION OF SCIENCE TEACHER CANDIDATES'*

READINESS LEVELS

Dr. Ezgi Güven Yıldırım

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD

Dr. Ayşe Nesibe Köklükaya

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD

Öz

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini belirleyebilmek için geçerli ve güvenilir bir hazırbulunuşluk ölçeği geliştirmek ve fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada katılımcıların seçiminde, araştırmacıya araştırma sorularına yanıt bulacağı kişileri seçme imkanı veren amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu iki farklı amaç için ayrı ayrı belirlenmiştir. Çalışmanın ilk amacı olan hazırbulunuşluk ölçeği geliştirme aşamasında, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan çeşitli branşlardan toplam 283 öğretmen adayı çalışma grubu olarak seçilmiştir. Öğretmen adayları geliştirilen ölçeğin amacına uygun olarak özellikle fen bilgisi öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, matematik öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği, yabancı diller öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, coğrafya öğretmenliği, biyoloji öğretmenliği, rehberlik ve psikoloji danışma öğretmenliği, müzik öğretmenliği ve resim iş öğretmenliği gibi farklı branşlardan seçilmiştir. Çalışmanın diğer çalışma grubunu ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan toplam 35, 3. sınıf fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmuştur. Veriler SPSS 21 paket programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonunda geçerliliği ve güvenilirliği sağlanan 30 maddelik Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği geliştirilmiştir. Daha sonra hazırlanan ölçek fen bilgisi

öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçekte bulunan maddelere göre değişiklik gösterdiği ve hazırbulunuşlukların düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hazırbulunuşluk, Öğretmenlik Mesleği, Öğretmen Adayları, Ölçek Geliştirme, Fen Bilgisi Öğretmeni

Abstract

The purpose of this study is to develop a valid and reliable readiness scale to determine the teacher candidates' readiness levels towards the teaching profession and to reveal readiness levels of science teacher candidates towards the teaching profession. Survey method was used in this study. Participants whose inputs were collected are selected by purposeful sampling which enables researcher to pick individuals which will be the answer to the problems of the research study. The research samples were determined separately for two different purposes. In development of the readiness scale stage which is the first purpose of this study, total of 283 candidate teachers from various branches who were studying in a state university faculty of education in Ankara in 2015-2016 academic year, fall semester was selected as sampling. For the purposes of developed scale, teacher candidates are selected from different branches such as science teaching, pre-school teaching, mathematics teaching, computers and instructional technology teaching, foreign languages teaching, social sciences teaching, geography teaching, biology teaching, guidance and counseling psychology teaching, music teaching and art teaching departments. The other sample of the study was consisted of 35 teacher candidates who were in the 2nd class in science education department of education faculty a state university in Ankara in 2015-2016 academic years fall semester. Data were analyzed with SPSS 21 package program. 30-items Readiness Scale for Teaching Profession which was provided validity and reliability was developed as a result of the study. Then, prepared scale was applied the science teacher candidates. Finally, readiness levels of teacher candidates showed differences according to scale items and readiness have been found low level.

Keywords: Readiness, Teaching Profession, Teacher Candidates, Scale Development, Science Teacher

Giriş

Gün geçtikçe küreselleşen bilgi toplumunda tüm ulusların en büyük çabası, bu değişim sürecine ayak uydurabilecek yeterlikte donatılmış, nitelikli bireyler yetiştirmektir (Kuran, 2002). Dolayısıyla çağın gerektirdiği niteliklere sahip insan gücünü oluşturmak, istendik özelliklere sahip bireyler yetiştirmek için öncelikle eğitim-öğretim programları, eğitim kurumları ve bu kurumlarda görev yapacak olan öğretmen özellikleri ele alınmalıdır. Öğretmenler öğrenenlerin bilhassa yetenekleri, tutumları ve diğer davranış biçimlerini geliştirebilmesi için yol göstermekte ve katkıda bulunmaktadır. Bu sebeple eğitimin belirlenen amaçlarına ulaşmasında hiç kuşkusuz en büyük görev öğretmenlere düş-

mektedir (Kaptan, 1999). Öğretmenlerin bilgisinin, becerilerinin, anlayışının, prensiplerinin ve değerlerinin geliştirilmesi, yani yeterliliklerinin artırılması öğrencilerin kaliteli eğitim almalarını sağlamanın en iyi yoludur (Boston, 1999). Çünkü eğitim programları, kullanılan yöntemler, araç-gereçler ne kadar iyi olursa olsun, eğer öğretmen yetersizse, eğitimin başarılı sonuçlara ulaşması söz konusu değildir (Başal & Taner, 2003).

Her yıl ülkemizde yer alan üniversite-lerimize öğretmen olmak amacı ile büyük bir kitle kayıt olmaktadır. Üniversitelerin ellerinin altında bulunan ve yönlendirmeye açık olan bu kitle, toplumun önemli bir grubunu oluşturmakta, daha da önemlisi gelecek toplumların yetiştiricisi olma özelliğini taşımak-

tadır (Aktuğ, 2001). Toplumun ihtiyaç duyduğu bireylerin özellikleri dikkate alındığında, öğretmen adaylarının çağın gereksimine uygun olarak yapılandırılmış öğrenme ortamlarında belli yeterlilik ve donanımları kazanmış olarak mezun olmaları gerekmektedir. Çünkü eğitim – öğretim faaliyetlerinin gerektiği biçimde yürütülmesi, gelecekte öğretmen olacak olan öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine bağlıdır. Literatürde öğretmenlerin mesleki yeterlikleri; öğretmenlerin yeterli alan bilgisi ve alan öğretimi bilgisine sahip olması (Erden, 2007), öğrenme ve öğretme süreçleri boyunca yeni teknolojileri kullanması (Özer, 2005; Gözütok, 2006), etkili iletişim stratejilerini kullanması (Pantic & Wubbels, 2010), öğrencilerine karşı açık görüşlü ve objektif olması, bireysel farklılıkları dikkate alması, (Horozoğlu, 1998; Çelikten, Şanal & Yeni, 2005), öğrencilere örnek genel kültür bilgisine sahip (Kaya, Polat & Karamüftüoğlu, 2014), öğrencilerinin problem çözme, yaratıcılık ve araştırma becerilerini geliştirmesi (Şişman, 2002), öğrenci seviyelerine uygun etkinlikler planlaması, bireysel ve grup çalışmaları düzenlemesi, sınıfı etkili bir biçimde organize ederek yönetmesi, uygun materyalleri kullanması (Valli & Renert-Ariev 2002), öğrencilerini derse etkin olarak katması (Erden, 2007), öğretim sırasında farklı yöntem ve teknikleri kullanması, öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal, devinişsel davranışlarını uygun araçlarla değerlendirmesi (Çeliköz, 2000), veli ve diğer ilgili kişilerle iş birliği yapması (Seferoğlu, 2004) olarak ifade edilmiştir. Öğretmenler, öğrencilerine bilgiye ulaşma yöntemlerini sunarak öğrenmeyi öğrenmelerine yardımcı olmalı, ayrıca öğrencilerinin yaşamlarında karşılaştıkları problemler hakkında daha iyi analiz ve eleştiriler yapabilmeleri için çaba harcamalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006). Öğretmen, öğrencisini iyi tanımalı, onun öğrenme düzeyine uygun öğrenme imkânları sunmalı, öğrenmeyi öğrencisine kolaylaştırarak, onu doğru yönde yönlendir-

melidir (Numanoğlu, 1999). Çünkü öğretmenlerin belirtilen ve istenilen yeterliklere sahip olmasının öğrenci başarısının artırılmasında önemli ölçüde etkili olduğu bilinmektedir (Darling-Hammond, 2000). Tüm bu öğretmen yeterliliklerinin sağlanması ve geliştirilmesi ise ancak öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerine bağlıdır. Çünkü hazırbulunuşluk eğitim-öğretim süreci için son derece önemlidir ve öğrenme-öğretme ortamlarının önemli bir girdisidir (Bloom, 1995).

Hazırbulunuşluk bireyin bir gelişim görevini olgunlaşma ve öğrenme vasıtasıyla yapabilecek düzeye ulaşması, bir öğrenme etkinliğini gerçekleştirebilmesi için gerekli ön koşul davranışları kazanması, bir etkinliği yapmak için bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal açıdan hazır olması durumunun ölçüsüdür (Başaran, 1998; Yılmaz & Sünbül, 2003; Yenilmez & Kakmacı, 2008). Topses (2003)'e göre hazırbulunuşluk ise bireyin belli yeterlikleri gösterebilmesi için gerekli olan, fizyolojik ve psikolojik donanımdır. Hazırbulunuşluğu etkileyen başlıca faktörler bireyin öğrenmeye yönelik tavrı, geliştirdiği kavramlar ve değerleri, benlik duygusu, alışkanlıkları, dil gelişimi, ilgileri, ihtiyaçları, çalışma yöntemleri ve korkuları olarak sıralanmaktadır (Başaran, 1998). Öğretmenler için hazır bulunuşluk öğretmen eğitiminin onları mesleğin getirdiği zorluklarla başa çıkmak için ne kadar hazırladığıyla ilgilidir (Black, 2003). Öğretmen adayları için hazır bulunuşluk ise, adayların kendilerini mesleklerinin gerekleri için ne kadar hazır hissettiklerini gösteren bir olgu olarak düşünülmektedir (Mehmetlioğlu & Haser, 2013).

Bireylerin hazırbulunuşluk seviyesinin belirlenmesi, öğretimin verimli hale gelmesi açısından oldukça önemlidir. Bu yüzden, hazırbulunuşluk seviyesinin belirlenmesiyle; konunun başlangıcında bireylerin önceden neler bildiklerini saptamak, bireysel olarak hangi standartlara sahip olduklarını belirle-

mek, bilgilerin tekrar öğretilmesi mi yoksa ilerleme mi gerektiğini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Yüksel, Marangoz & Canaran, 2004; Akt: Harman & Çeliker, 2012). Öğretmenler için de hazırbulunuşluk seviyelerinin ortaya konulması büyük önem taşımaktadır. Çünkü öğretmenlerin hazır bulunuşlukları öğretim açısından önemlidir (Housego, 1990), ve öğretmenlik mesleğine yönelik hazır bulunuşluğu yüksek olan öğretmenlerin, etkili bir öğretim yapacaklarına dair öz-yeterlik inanışları da yüksektir (Darling-Hammond, Eller & Marcus, 2002). Hazırbulunuşluk ve öz-yeterlik aynı zamanda öğretmenlerin reformları uygulamak için gönüllü olmaları derecelerini de ortaya koymaktadır (Rowe, 2000). Öğretmen yetiştiren programların etkililikleri ile ilgili çalışmalar, öğretmen adaylarının bu reformları uygulama yeterliliklerine ve mesleğe ne derece hazır olduklarına yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Günümüzde öğretmenlik programlarının hedefi öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamak için onlara çeşitli deneyimler sağlamaktır (Tatto, Lerman & Novotta, 2009). Programların bu hedefi gerçekleştirip, gerçekleştiremediğinin belirlenmesi ve programların, öngördüğü yeterliklere sahip öğretmenler yetiştirmedeki başarısının anlaşılması, ancak öğretmen adaylarının hazırbulunuşluklarının ortaya çıkarılması ile mümkün olmaktadır (Lewis, Parsad, Carey, Bartfai, Baris & Smerdon, 1999). Literatür incelendiğinde hazırbulunuşluk ile ilgili çalışmalar genellikle öğrenmeye yönelik olup eğitimde hazırbulunuşluğun önemi üzerinde durulmaktadır (Housego, 1990; Magnuson, Meyers, Ruhm & Waldfogel, 2004; Reio & Davis, 2005; Yangın, 2007; 2009; Aruk, 2008; Yenilmez & Kakmacı, 2008; Senemoğlu, 2009; Özgan & Tekin, 2011; Harman & Çeliker, 2012; Mehmetlioğlu & Haser, 2013). Ayrıca eğitimde hazırbulunuşluğu etkileyen faktörler üzerinde yapılmış çalışmalar da mevcuttur (May & Kundert, 1997; Connell & Prinz, 2002; Black, 2003; Farver, Xu, Eppe & Lonigan, 2006; Landry, Swank, Smith, Assel & Gunnewig, 2006; Unutkan, 2007; Erkan &

Kırca, 2010). Bu bağlamda bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini belirleyebilmek için geçerli ve güvenilir bir hazırbulunuşluk ölçeği geliştirmek ve fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini ortaya çıkarmaktır.

Yöntem

Bu çalışmada verilerin toplanması ve sınıflandırılması betimsel araştırma sürecine uygun olarak yapılmıştır. Betimsel araştırmalar konunun hâlihazırda durumunun araştırılarak değişkenler arasındaki ilişkinin değiştirilmeden ortaya konulduğu çalışmalardır. Bu araştırmalarda mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkileri dikkate alınır, durumlar arasındaki etkileşimi açıklanır (Kaptan, 1998; Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu çalışmada betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir örnek veya örneklem üzerinde yapılan taramadır. Tarama yöntemi geçmişte olmuş olan veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2014).

Araştırmanın çalışma grubu

Çalışmada katılımcıların seçiminde araştırmacıya araştırma sorularına yanıt bulacağı kişileri seçme imkanı veren amaçlı örnekleme kullanılmıştır (Cohen, Monion & Morrison, 2007). Araştırmanın çalışma grubu iki farklı amaç için ayrı ayrı belirlenmiştir. Çalışmanın ilk amacı olan hazırbulunuşluk ölçeği geliştirme aşamasında, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan çeşitli branşlardan toplam 283 öğretmen adayı çalışma grubu olarak seçilmiştir. Öğretmen adayları geliştirilen ölçeğin amacına uygun olarak özellikle fen bilgisi öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, matematik öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği, yabancı

diller öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, coğrafya öğretmenliği, biyoloji öğretmenliği, rehberlik ve psikoloji danışma öğretmenliği, müzik öğretmenliği ve resim iş öğretmen-

liği gibi farklı branşlardan seçilmiştir. Katılımcıların öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre frekans dağılımı Tablo1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre frekans dağılımı

Anabilim dalı	f
Fen Bilgisi Öğretmenliği	35
Okul Öncesi Öğretmenliği	35
Matematik Öğretmenliği	35
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	35
Yabancı Diller Öğretmenliği	33
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	30
Coğrafya Öğretmenliği	20
Biyoloji Öğretmenliği	20
Rehberlik ve Psikoloji Danışma Öğretmenliği	20
Müzik Öğretmenliği	10
Resim-İş Öğretmenliği	10

Çalışmanın diğer amacı olan fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek aşamasında ise araştırmanın çalışma grubunu yine 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan toplam 35, 3. sınıf fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmuştur.

Araştırmanın işlem basamakları

Araştırmada öncelikle hazırbulunuşluk kavramı, alt boyutları, hazırbulunuşluk ölçekleri ve bu ölçeklerin madde kökleri ile ilgili geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Likert tipi ölçek geliştirmeyle ilgili kaynaklar incelenmiştir (Tezbaşaran, 1997; Balcı, 2005; Büyüköztürk, 2010; Tavşancıl, 2010; Karasar, 2014). Denemelik bir hazırbulunuşluk ölçeği oluşturularak gerekli istatistiksel analizler gerçekleştirilmiş ve analizlerden elde edilen sonuçlar ile öğretmenlik mesleğine yönelik geçerli ve güvenilir bir hazırbulunuşluk ölçeği elde edilmiştir. Daha sonra geliştirilen hazırbulunuşluk ölçeği fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanarak öğretmen adaylarının

öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesi

Öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk ölçeği geliştirilirken aşağıda yer alan basamaklar izlenmiştir.

Hazırbulunuşluk ölçeği maddelerini oluşturmak için evreni temsil edecek bir örneklem grubundan (37 öğretmen adayı) öğretmenlik mesleğine yönelik duygu ve düşüncelerini anlatan, bu mesleğe kendilerini ne kadar hazır hissettiklerini betimleyen bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Kompozisyonlara içerik analizi uygulanmış, hazırbulunuşluk ile ilgili olduğu düşünülen ifadeler seçilmiştir. Daha sonra seçilen ifadelerden hazırbulunuşluk maddeleri yazılırken tüm maddelerin sade ve anlaşılır bir biçimde yazılmasına, bir maddede birden fazla duygu, düşünce ve yargı bulunmamasına dikkat edilmiştir. Ölçekte kullanılan maddelere yanıt verirken “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” ifadeleri kullanılmıştır. Böylelikle ölçek 5’li likert tipi olacak şekilde

düzenlenmiştir (Tezbaşaran, 1997). Adayların “kesinlikle katılıyorum” şeklindeki yanıtlarına 5 puan, “katılıyorum” şeklindeki yanıtlarına 4 puan, “kararsızım” şeklindeki yanıtlarına 3 puan, “katılmıyorum” şeklindeki yanıtları-

na 2 puan, “kesinlikle katılmıyorum” şeklindeki yanıtlarına ise 1 puan verilmiştir. Olumsuz maddelerde ise bu puanlama ters şekilde gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin değerlendirme anahtarı Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2. Ölçeğin değerlendirme anahtarı

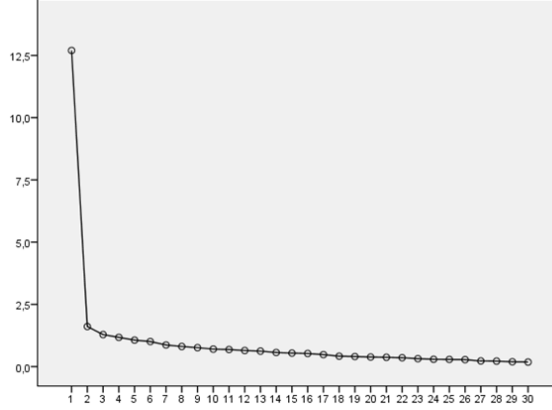
Seçenekler	Olumlu Maddeler	Olumsuz Maddeler
Kesinlikle katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Kesinlikle katılmıyorum	1	5

Ölçeğin geçerliğini belirlemek için içerik geçerliği, ölçüt geçerliği ve yapı geçerliği sınamaları yapılmıştır. Hazırlanan ölçeğin içerik geçerliğinin sağlanması için ölçeğe yönelik uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ölçek, eğitim fakültesi ilk ve ortaöğretim bölümlerinde görev yapan 3 öğretim üyesi tarafından kapsam geçerliği, eğitim programları ve öğretimi anabilim dalında görev yapan 1 öğretim üyesi tarafından ölçme-değerlendirme ilkelerine uygunluk ve 1 uzman tarafından da dilbilgisi ve anlaşılabilirlik bakımından incelenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilen ölçekten bazı maddeler çıkarılmış, bazılarının ise madde kökleri ve ifade edilme şekillerinde değişiklikler yapılmış ve 40 maddelik taslak bir ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak ölçek öncelikle anlaşılmayan bir maddenin olup olmadığını ve ölçeğin cevaplanması için gerekli olan süreyi belirlemek amacıyla toplam 23, 4. sınıf öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu uygulama sonucu anlaşılmayan maddeler yeniden düzenlenmiş ve ölçek için gerekli cevaplama süresi 20 dakika olarak belirlenmiştir.

Hazırlanan taslak ölçek Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan çeşitli branşlardan toplam 283 öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu uygulama sonuçları, hazırlanan cevap anahtarıyla değerlendirilerek elde edilen veriler SPSS 21 paket programı ile

analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanmasında faktör analizini yapılmıştır. Bunun için ölçeğe ilişkin Kaiser-Meyer Olkin değeri araştırılmış ve bu değer .95 olarak bulunmuştur. KMO değerlerinin .60’ın üzerinde olması ölçeğin faktör analizi yapmaya uygun olduğunu ifade etmektedir (Kaiser, 1974). Ölçeğin faktör analizine uygunluğu tespit edildikten sonra ölçeğe faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapı geçerliğinin incelenmesinde en güçlü yöntem olup, faktör analizi için 200 denekten elde edilen verinin yeterli olduğu belirtilmektedir (Tabachnick & Fidell, 1989). Ölçeklerde yapı geçerliğinin sağlanması için yüksek iki faktör yükü arasındaki farkın en az .10 olması ve faktör yük değerinin .45 ve daha yüksek olması tercih edilir (Büyüköztürk, 2010). Belirtilen referans dikkate alınarak faktör yükü düşük, birden fazla faktör altında yer alan maddeler ölçekten çıkarılarak analizler birkaç kez tekrarlanmış ve ölçeğin son durumunda ölçekte kalan 30 maddenin faktör yüklerinin .45 ile .81 arasında değiştiği bulunmuştur. Sınamalar sonucu elde edilen faktörlere ilişkin yük değerleri, faktör sayısının belirlenmesi işleminden sonra Tablo 4’de belirtilmiştir. Faktörlere ilişkin yük değerleri belirlendikten sonra faktör sayısının belirlenmesi işlemine geçilmiştir. Ölçeğe yönelik temel bileşenlerin çözümlenmesi ve faktör yükleri istenen düzeye uygun maddelerin ölçeğe alınması sonucu özdeğeri 1.00’den büyük olan 2 faktör ortaya çıkmıştır

(Büyüköztürk, 2010). Bu faktörlere Cattell'in "scree" sınaması ile (Kline, 1994) Şekil 1'de

Şekil 1. Hazırbulunuşluk ölçeğine ilişkin scree sınaması grafiği

Scree sınaması grafiği incelenmiş ve grafik eğrisinin hızlı düşüş gösterdiği noktalar belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2010). Böyle-

ce ölçekteki faktör sayısının 2 olarak düşünülebileceğine karar verilmiştir. Bu 2 faktöre ilişkin sonuçlar tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Faktör analizi sonucunda faktörlere ilişkin elde edilen bulgular

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdeleri	Toplam Varyans Yüzdeleri
1	12,698	42,326	37,070
2	1,610	5,367	47,693

Tabloda ölçekteki iki faktörün öz değerleri ve toplam varyans yüzdeleri görülmektedir. Bu iki faktör toplam varyansın % 48'ini açıklamaktadır. Bu değer, kabul edilebi-

li varyans oranı olan % 41'in (Kline, 1994) üstündedir ve bu durum ölçeğin iki faktörden oluşan bir ölçek olarak kullanılmasına imkan vermektedir.

Tablo 4. Ölçekte bulunan maddelerin faktörlere dağılımı ve yük değerleri

Faktör 1		Faktör 2	
Mn	Yd	Mn	Yd
4	.81	11	.68
5	.78	13	.63
6	.79	23	.61
28	.77	12	.55
8	.76	1	.51
9	.72	24	.45
29	.71		
20	.71		
7	.70		
3	.68		
27	.68		

26	.68
25	.67
21	.67
15	.65
19	.63
30	.62
14	.60
16	.60
17	.58
10	.56
18	.53
2	.53
22	.53

Faktör analizi sonucunda hazırbulunuşluk ölçeğindeki maddelerin, 24'ü 1. faktörde, ve 6'sı 2. faktörde toplanmıştır.

Son olarak ölçeğin güvenilirliğini sağ-

lamak için iç tutarlılık ile ilgili analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ve tamamına ilişkin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alpha değerleri tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Ölçeğin iç tutarlılık değerleri

Faktör	Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları
1.	.95
2.	.78
Ölçek	.93

Geçerlik ve güvenilirlik analizleri tamamlandıktan sonra 30 maddelik bir ölçeğe ulaşılmıştır. Hazırlanan Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Hazırbulunuşluk Ölçeği bu aşamadan sonra fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanmış ve adayların öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri araştırılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan 150'dir. Öğretmen adaylarına ölçekteki maddeleri cevaplamaları için yeterli süre (20 dk) verilmiş ve maddelere dikkatli bir şekilde cevap vermeleri istenmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmanın verilerini analiz etmek için Microsoft Excel 2007 elektronik tablo programı ve SPSS 21 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının geliştirilen ölçeğe ilişkin verdikleri yanıtların genel dağılımlarının belirlenmesi ve nicel verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin

araştırılmasında betimsel istatistik tekniklerinden (mod, medyan, aritmetik ortalama, standart sapma) yararlanılmıştır. Ölçek puanlarına ait merkezi eğilim (ortalama, mod ve medyan) ve merkezi dağılım (standart sapma, varyans, çarpıklık ve basıklık) değerleri rapor edilmiştir. Ayrıca verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde dağılımları kullanılmıştır.

Bulgular

Geçerliği ve güvenilirliği sağlanan ölçek, fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanmış ve adayların ölçekteki maddelere verdikleri cevaplara ilişkin sonuçlar Tablo 6 ve Tablo 7'de verilmiştir.

Fen bilgisi öğretmen adaylarının ölçekte bulunan maddelere verdikleri cevaplar, maddelere göre değişiklik göstermekle birlikte adayların hazırbulunuşluk ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarına ilişkin betimsel veriler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk ölçeği puanlarına ilişkin betimsel veriler

Test	N	M	Sd.	Mod	Medyan	Basıklık	Çarpıklık
Hazırbulunuşluk Ölçeği	35	69	17.18	67	69	-.043	.257

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçek puan ortalamaları, mod ve medyan değerlerinin birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Ölçekten alından veriler için ortalama, mod ve medyan değerlerinin birbirine bu denli yakın olması verilerin normal dağılım gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır (Köklü, Büyüköztürk & Çokluk Bökeoğlu, 2006). Tablo 6'daki basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde bu değerlerin de normal dağılım için uygun değerler olduğu görülmektedir. Bu değerlerin -2 ve

+2 aralığında olması hazırbulunuşluk ölçeğinden elde edilen verilerin normal dağıldığını göstermektedir (George & Mallery, 2003). Ayrıca ölçekten alınabilecek en yüksek puan dikkate alındığında (150 puan), adaylarının ölçekten aldıkları puanların düşük düzeyde olduğu düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının ölçekteki maddelere verdikleri yanıtların yüzde-frekans dağılımına ilişkin bilgiler tablo 7'de verilmiştir

Tablo 7. Öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk ölçeğindeki maddelere verdikleri cevapların yüzde-frekans dağılımı

Ölçek maddeleri	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
1. Öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirecek etkinlikler tasarlayabilirim.	2,9	1	2,9	1	22,9	8	57,1	20	14,3	5
2. Çoklu zeka kuramına uygun ders işleyebilirim.	-	-	11,4	4	17,1	6	54,3	19	17,1	6
3. Ders işlerken farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilirim.	-	-	5,7	2	17,1	6	51,4	18	25,7	9
4. Değerlendirme yaparken alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin kullanabilirim.	-	-	8,6	3	20	7	48,6	17	22,9	8
5. Teorik bilgileri günlük hayat örnekleri ile destekleyebilirim.	8,6	3	8,6	3	11,4	4	42,9	15	28,6	10
6. Öğrencilerin derse yönelik ilgi ve motivasyonlarını sağlayabilirim.	11,4	4	2,9	1	14,3	5	42,9	15	28,6	10
7. Ders işlerken öğrencilere karşı sabırlı olabilirim.	5,7	2	14,3	5	28,6	10	37,1	13	14,3	5
8. Değerlendirme yaparken adaletli olabilirim.	5,7	2	5,7	2	14,3	5	40,0	14	34,3	12

9. Konu ile ilgili tüm bildiklerimi öğrencilere aktarabilirim.	2,9	1	11,4	4	20	7	42,9	15	22,9	8
10. Kendimi öğretmenlik mesleği için hazır hissediyorum.	2,9	1	11,4	4	45,7	16	28,6	10	11,4	4
11. Dersi uygulamalı olarak işleyemem.	8,6	3	14,3	5	11,4	4	37,1	13	28,6	10
12. Alanımla ilgili donanımlı bir öğretmen adayım.	-	-	8,6	3	34,3	12	37,1	13	8,6	3
13. Her yıl aynı konuları tekrar tekrar anlatma özverisine sahip değilim.	8,6	3	11,4	4	11,4	4	42,9	15	25,7	9
14. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına yönelik yöntem ve teknik seçebilirim.	8,6	3	2,9	1	8,6	3	51,4	18	28,6	10
15. Öğrencilerle doğru iletişim kurabilirim.	2,9	1	5,7	2	11,4	4	54,3	19	25,7	9
16. Derse hazırlıklı gelme konusunda kendime güveniyorum.	5,7	2	8,6	3	22,9	8	34,3	12	28,6	10
17. Öğrenciler için doğru bir rol model olabilirim.	2,9	1	8,6	3	20	7	42,9	15	25,7	9
18. Öğrencilerin tüm sorularına cevap verebilirim	-	-	14,3	5	37,1	13	37,1	13	11,4	4
19. Derslerde teknolojiyi kullanacak beceriye sahibim.	5,7	2	14,3	5	17,1	6	42,9	15	20	7
20. Öğrencilerle ilişkilerimde ölçülü olabilirim.	-	-	11,4	4	11,4	4	57,1	20	20	7
21. Öğrencilerimin ülke çapındaki sınavlarda başarı elde etmelerini sağlayabilirim.	-	-	8,6	3	22,9	8	45,7	16	22,9	8
22. Öğrencilere araştırma-sorgulama becerisi kazandırabilirim.	2,9	1	2,9	1	25,7	9	45,7	16	22,9	8
23. Öğrenci seviyesine uygun ders anlatamam.	2,9	1	17,1	6	25,7	9	25,7	9	28,6	10
24. Öğrencinin gelişimi konusunda velisi ile işbirliği sağlayabilirim.	-	-	5,7	2	28,6	10	48,6	17	17,1	6
25. Derslerde zamanı etkili kullanabilme becerisine sahibim.	-	-	11,4	4	25,7	9	42,9	15	20	7
26. Okuldaki teknik yetersizliklere rağmen derslerde uygulama yapabiliyim.	-	-	8,6	3	40,0	14	34,3	12	17,1	6
27. Velilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlayabilirim.	-	-	17,1	6	28,6	10	42,9	15	11,4	4
28. Okul yönetimi ve diğer öğretmenlerle olumlu ilişkiler kurabilirim.	-	-	11,4	4	14,3	5	54,3	19	20	7
29. Müfettiş denetimi sırasında dersi olağan şekliyle işlemeye devam edebilirim.	11,4	4	5,7	2	25,7	9	34,3	12	22,9	8

30. Olası bir durumda kriz yönetimini 5,7 2 14,3 5 31,4 11 31,4 11 17,1 6 sağlayabilirim.

Tablo 7 incelendiğinde fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçekte bulunan maddelere göre değişiklik gösterdiği görülmektedir. Örneğin 7. maddeye adayların %5,7'si 'kesinlikle katılıyorum', %14,3'ü 'katılıyorum', %28,6'sı 'kararsızım', %37,1'i 'katılmıyorum' ve %14,3'ü "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Yine 20. maddeye verilen yanıtlar incelendiğinde hiçbir adayın 'kesinlikle katılıyorum' şeklinde yanıt vermediği buna karşılık adaylarının büyük bir kısmının (%57,1) 'katılmıyorum' yanıtını verdiği görülmektedir. 28. maddeye verilen yanıtlar incelendiğinde de benzer bir durum görülmektedir. Adayların yine hiçbiri 'kesinlikle katılıyorum' yanıtını vermemiştir. Adayların maddeyi cevaplarırken %11,4'ü 'katılıyorum', %14,3'ü 'kararsızım' şeklinde yanıt veririrken %54,3'ünün 'katılmıyorum' ve %20'sinin "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını verdiği dikkat çekmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada öncelikle öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk ölçeği daha sonra fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanmış ve adayların mesleğe yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri incelenmiştir. Fen bilgisi öğretmen adaylarının ölçekte bulunan maddelere verdikleri yanıtlar maddelere göre farklılık göstermekle birlikte, genel olarak adayların öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri düşük seviyede bulunmuştur. Ölçek maddelerine verilen cevaplar incelendiğinde öğretmen adayların pek çoğunun ders içinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme, öğrencilerle doğru iletişim kurabilme, öğrencinin gelişimi konusunda velisi ile işbirliği sağlayabilme, öğrenci-

lerin bilimsel süreç becerilerini geliştirecek etkinlikler tasarlayabilme, bireysel farklılıklarına yönelik yöntem ve teknik seçebilme, öğrencilere araştırma-sorgulama becerisi kazandırabilme, okul yönetimi ve diğer öğretmenlerle olumlu ilişkiler kurabilme gibi pek çok maddeye katılmıyorum şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının ölçek maddelerinin bir çoğuna verdikleri cevaplar kendilerini öğretmenlik mesleğine hazır olarak görmediklerini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte ölçekten alınabilecek minimum (30 puan) ve maksimum (150 puan) puanlar dikkate alındığında; 30-70 puan arası düşük hazırbulunuşluk düzeyi, 70-110 puan arası orta hazırbulunuşluk düzeyi, 110-150 puan arası yüksek hazırbulunuşluk düzeyi olarak yorumlanabilir. Öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanların ortalaması M=69 olarak bulunmuştur ve bu puan ortalaması adayların düşük hazırbulunuşluk düzeyinde olduğunu göstermektedir.

Konuyla ilgili yurt içi ve dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmen adaylarının doğrudan öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerini inceleyen çok sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Örneğin bu çalışma sonuçları ile paralel olarak Mehmetlioğlu ve Haser (2013) araştırmalarında ilköğretim matematik öğretmen adaylarının mesleğe kendilerini ne düzeyde hazır hissettiklerini ortaya koymayı amaçlamış ve öğretmen adaylarının hazırbulunuşluklarını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 728 ilköğretim matematik öğretmen adayı oluşturmuş, veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen hazırbulunuşluk ölçeğiyle toplanmıştır. Araştırma sonuçları, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının kendilerini öğretmenlik mesleğine yüksek bir düzeyde hazır olarak algıladıklarını, ancak hazırbulunuşluk

algılarının düşük de olmadığını göstermiştir. Bu çalışmadan elde edilen verilerin aksine Belcheir (1998) ve Zientek ve Thompson (2008) tarafından yürütülen çalışmalarda öğretmenlik programlarından mezun olup okullarda öğretime başlayan öğretmenlerin kendilerini çoğu zaman öğretmenlik mesleğine hazırlanmış olarak hissettikleri bulunmuştur. Göçer (2008) çalışması ile eğitim fakültesi öğrencilerinin Türkçe öğretimi bakımından öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluk düzeylerini araştırmıştır. Araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğini yürütebilecek alan bilgisi, meslek ve insan sevgisi, iletişim gücü, sınıf yönetimi, planlama, değerlendirme vb. yeterlilikleri ve mesleğe hazırbulunuşlukları incelenmiştir. Çalışma sonucunda bu çalışmanın sonuçlarından farklı olarak sınıf ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının genel olarak öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluklarının yeterli düzeyde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adayları ile hazırbulunuşluk konusunda yapılan çalışmaların büyük kısmını bu çalışmanın sonuçlarından farklı olarak öğretmen adaylarının bir konu ya da derse yönelik hazırbulunuşluklarını inceleyen araştırmalar oluşturmaktadır. Örneğin Lin, Lawrence ve Gorrell (2003) araştırmalarında farklı okul deneyimleri ve içeriklerine sahip olan anaokulu öğretmenlerinin okula hazırbulunuşluğa ait algılarını incelemişlerdir. Çalışmada 3 bölümden oluşan bir anket kullanılmış ve 3305 anaokulu öğretmeninden veri toplanmıştır. Çalışmada anaokulu öğretmenlerinin sınıflar, sınıf özellikleri, sınıf organizasyonu, aktiviteler ve değerlendirmeler gibi konularda hazırbulunuşlarının olduğu görülmüş, ayrıca bu hazırbulunuşluklarının öğretmenlerin cinsiyetinden, yaşından ve öğretmenlik yaptıkları coğrafi bölgeden etkilendiği ortaya çıkmıştır. Güneş ve Güneş (2005) çalışmalarında fen bilgisi öğretmen adaylarının biyoloji konusundaki hazırbulunuşluk düzeylerini araştırmışlardır. Çalışmada 435 fen bilgisi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adayına ulaşılmış,

veri toplama aracı olarak 80 soruluk çoktan seçmeli bir test kullanılmıştır. Araştırmada fen bilgisi öğretmen adaylarının biyoloji konularındaki hazırbulunuşluk düzeylerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tuna ve Kaçar (2005)'in araştırmasında ise ilköğretim matematik öğretmen adaylarının matematik konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri ve bu hazırbulunuşluğa etki eden faktörler incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının lise 2 matematik konularındaki hazırbulunuşluk düzeylerinin zayıf olduğu ve bu durumun öğrencilerin konuları yeterince öğrenmediklerinden kaynaklandığı ortaya konmuştur. Yine Aydemir (2008) araştırmasında sınıf öğretmeni adaylarının ilköğretim matematik dersi sayılar öğrenme alanı içeriğine ilişkin hazırbulunuşluklarının orta düzeyde olduğunu bulmuştur. Çelikler ve Aksan (2011) çalışmalarında fen bilgisi öğretmen adaylarının Genel Kimya I ve Genel Kimya II dersleri kapsamında yer alan organik kimya konusunda kazandıkları bilgilerin yeterli olup olmadığını ve bunun öğretmen adaylarını Genel Kimya IV (Organik Kimya) dersine hazırlamaya etkisi olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda fen bilgisi öğretmen adaylarının organik kimya konularındaki hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Meydan ve Çiftçi (2013) çalışmalarında sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının Coğrafya dersi ile ilgili hazırbulunuşlukları incelemiştir. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının yaşadıkları ili ve bölgeyi kısmen tanıdıkları, kendilerine ait coğrafi materyallerden atlas ve haritaları bulundurdıkları sonucuna varılmıştır.

Daha sonra yapılacak araştırmalar ile bu çalışmanın bulguları sonucunda elde edilen geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçek ile farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri araştırılabilir. Öğretmenlerin hazırbulunuşlukları onların mesleklerini yürütürken onlardan beklenen yeterliklere ne derece sahip oldukları ile ilgilidir ve

bu hazırbulunuşlukların düzeyi öğretim açısından son derece önemlidir (Housego, 1990). Bu açıdan eğitim bilimleri ile uğraşan ve çalışma konusu öğretmen adayları olan akademisyen, eğitimci ve yöneticilerin özellikle öğretmen adaylarının mesleğe yönelik hazırbulunuşlarını belirlemeye ve bu hazırbulunuşlukları arttırmaya yönelik çalışmalar yapmasının son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktuğ, P. (2001). *Kimya eğitiminde çevre, çevre koruma ve çevre kimyası sorunlar ve öneriler*. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aruk, İ. (2008). *Bilişim teknolojilerinin zihinsel engellilerin E-egitiminde kullanılması ve örnek bir uygulama geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Aydemir, T. (2008). *Sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim matematik dersi programının sayılar öğrenme alanı içeriğine ilişkin hazırbulunuşluk düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Başal, H. A. & Taner, M. (2003, 8-11 Ekim). Okul öncesi eğitimi öğrencilerinin akademik başarıları ile mezun oldukları lise türü ve mezuniyet dereceleri arasındaki ilişki. *OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı*. Kuşadası /Türkiye.
- Başaran, İ. E. (1998). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- Belcheir, M. (1998). *Assessing readiness for employment in the field of education*. Idaho: Boise State University.
- Black, M. W. (2003). *A study of first-year teachers and their principals: Perceptions of readiness among participants from traditional and non-traditional teacher preparation programs*. Unpublished doctoral dissertation, Fayetteville State University.
- Bloom, B. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. (Çeviren: Durmuş Ali Özçelik). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Boston, K. (1999). Enhancing the status of the teaching profession. *Unicorn*, 25/1/, 7-14.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London: Routledge Falmer.
- Connell, C. M. & Prinz, R. J. (2002). The impact of childcare and parent-child interactions on school readiness and social skills development for low-income African American children. *Journal of School Psychology*, 40/2/, 177-193.
- Çelikler, D. & Aksan, Z. (2011). Genel Kimya I ve Genel Kimya II derslerini almış fen bilgisi öğretmen adaylarının organik kimya konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri. *III. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Girne, KKTC*.
- Çeliköz, N. (2000). Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği. (Ed. Özdemir, Ç.). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Asil Yayınevi.
- Çelikten M., Şanal M. & Yeni Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8/1/.
- Darling-Hammond, L., Eiler, M. & Marcus, A.

- (2002). Perceptions of preparation: Using survey data to assess teacher education outcomes. *Issues in Teacher Education*, 11/1/, 65-84.
- Erden, M. (2007). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Farver, J. A. M., Xu, Y., Eppe, S. & Lonigan, C. J. (2006). Home environments and young Latino children's school readiness. *Early Childhood Research Quarterly*, 21, 196-212.
- George, D. & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: a simple guide and reference*. Boston: Allyn & Bacon.
- Göçer, A. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin Türkçe öğretimi bakımından öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluk düzeyleri (Niğde üniversitesi örneği). *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33/358/, 5-13.
- Gözütok, D. (2006). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Güneş, M. H. & Güneş, T. (2005). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji konusunda hazırbulunuşlukları ve öğrenimleri süresince kazanımları. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6/2/, 163-167.
- Harman, G. & Çeliker, D. (2012). Eğitimde hazırbulunuşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1/3/, 147-156.
- Horozolu, Ş. (1998). Öğretmenlerin yakın gelecekteki rollerine ilişkin görüşleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14.
- Housego, B. E. J. (1990). Student teachers' feelings of preparedness to teach. *Canadian Journal of Education*, 15/1/, 37-56.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. *Psychometrika*, 39, 31-36.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Kaptan, F. (1999). *Fen bilgisi öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kaya, V. H., Polat, D. & Karamüftüoğlu, İ.O. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 30, 569-584.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. London: Routledge.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. & Çokluk, Bökeoğlu, Ö. (2006). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kuran, K. (2002). Öğretmenlik mesleği. (Ed. Türkoğlu, A.). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Mikro Yayıncılık.
- Landry, S. H., Swank, P. R., Smith, K. E., Assel, M. A. & Gunnewig, S. B. (2006). Enhancing early literacy skills for preschool children: Bringing a professional development model to scale. *Journal of Learning Disabilities*, 39/4/, 306-324.
- Lewis, L., Parsad, B., Carey, N., Bartfai, N., Farris, E. & Smerdon, B. (1999). *Teacher quality: A report on the preparation and qualifications of public school teachers*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Lin, H. L., Lawrence, F. R. & Gorrell, J. (2003). Kindergarten teachers' views of children's readiness for school. *Early Childhood Research Quarterly*, 18, 225-237.
- Magnuson, K. A., Meyers, M. K., Ruhm, C. J. & Waldfogel, J. (2004). Inequality in preschool education and school readiness. *American Educational Research Journal*, 41/1/, 115-157.
- May, D. C. & Kundert, D. K. (1997). School readiness practices and children at risk: examining the issues. *Psychology in the Schools*, 34/2/, 73-84.
- Mehmetlioğlu, D. & Haser, Ç. (2013). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının

- mesleğe hazırbulunuşlukları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34/2/, 91-102.
- Meydan, A. & Çiftçi, S. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin Coğrafya dersine hazırbulunuşluklarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21/4/, 1593-1608.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2006). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Öğretmen yetiştirme ve eğitimi genel müdürlüğü, temel eğitime destek programı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi toplumu-eğitim-yeni kimlikler-II: Bilgi toplumu ve eğitimde yeni kimlikler. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32/1-2/, 341-350.
- Özer, B. (2005). Ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki gelişime etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 4/8/, 209-219.
- Özgan, H. & Tekin, A. (2011). Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin sınıf yönetimine etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8/15/, 421-434.
- Pantic, N. & Wubbels, T. (2010). Teacher competencies as a basis for teacher education – views of serbian teachers and teacher educators. *Teaching and Teacher Education*, 26, 694-703.
- Reio, T. G., Jr. & Davis, W. (2005). Age and gender differences in self-directed learning readiness: A developmental perspective. *International Journal of Self-Directed Learning*, 2/1/, 40-49.
- Rowe, B.W. (2000). *The influence of teacher efficacy and readiness for self-directed learning on the implementation of a growth oriented teacher performance appraisal process*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlikleri açısından kendilerini değerlendirmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 131-140.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (1989). *Using multivariate statistics*. Cambridge: Harper and Row.
- Tatto, M. T., Lerman, S. & Novotná, J. (2009). Overview of teacher education systems across the world. (Eds. Even, R. & Ball, D. L. *The professional education and development of teachers of mathematics*. New York: Springer.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Topses, G. (2003). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tuna, A. & Kaçar, A. (2005). İlköğretim matematik öğretmenliği programına başlayan öğrencilerin lise 2 matematik konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13/1/, 117-128.
- Unutkan, Ö. P. (2007). 5-6 yaş çocuklarının yaşadıkları evin yapısının ilköğretim hazırbulunuşluk düzeyine etkisi. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 43-54.
- Valli, L. & Rennert-Ariev, P. (2002). New standards and assessments? Curriculum transformation in teacher education. *Curriculum Studies*, 34/2/, 201-225.
- Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazma-

- yı öğrenmeye hazırbulunuşluk durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294-305.
- Yangın, B. (2009). The relationship between readiness and reading and writing performances. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 316-326.
- Yenilmez, K. & Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin matematikteki hazırbulunuşluk düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16/2/, 529-542.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, H. & Sünbül, A. M. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Mikro Yayınları.
- Zientek, L.R. & Thompson, B. (2008). Preparing high quality mathematics and science teachers: Are we meeting the challenge? *Research in the Schools*, 15/2/, 1-19.